

ПОСТВАКСИНАЛЕН ХУМОРАЛЕН И КЛЕТЪЧЕН ИМУНЕН ОТГОВОР СРЕЩУ SARS-COV-2

Мартина Радославова Божкова^{2,3,4}, Изабела Любомирова Иванова¹, Антоанета Станкова Михова¹, , Александър Димитров Куков¹, Цветелина Веселинова Великова¹, Искра Петрова Алтънкова¹, Йордан Иванов Калчев^{2,3,4}, Христо Борисов Тасков^{2,3,4}, Мариана Атанасова Мурджева^{2,3,4}

1. Лаборатория Клинична имунология, МБАЛ Лозенец, София
2. Катедра Микробиология и имунология, Медицински университет, Пловдив
3. Научно-изследователски институт, Медицински университет, Пловдив
4. УМБАЛ "Свети Георги" - Пловдив

Цел: Изследване на хуморален и клетъчен имунитет при лица, ваксинирани с mRNA- ваксина.

Материали и методи: В проучването бяха включени 35 лица, ваксинирани с Comirnaty (BNT162b2, BioNTech, Pfizer) и разпределени в две групи: изследвани на трети и шести месец след втора доза на ваксината. При всички участници бяха изследвани серумни IgG антители срещу S1 RBD (VIDAS® SARS-CoV-2, приравнени към BAU/ml), вирус- неутрализиращи антители (ВНА) (сPass SARS-CoV-2 sVNT, GenScript) и специфичен срещу Spike пептиди (Ag1 и Ag2) Т-клетъчен отговор като бе измерен секретираният $INF\gamma$ (QuantiFERON® SARS-CoV-2, QIAGEN).

Резултати: На 3-ти месец след ваксинацията установихме наличие на специфични IgG и ВНА при 100% от изследваните лица, докато на 6-ти месец честотата бе 92% . Количественият им анализ показва, че на трети месец серумните нива на специфичните IgG са статистически значимо по-високи в сравнение с шести месец ($453,36 \pm 146,38$ BAU/ml vs $226,68 \pm 141,31$ BAU/ml, $p < 0,05$). Функционалните ВНА, следват същата тенденция (91 ± 11 % 3 месец vs 78 ± 16 % на 6 месец $p < 0,05$).

Специфичен Т-клетъчен имунитет се установи при 78% от изследваните на трети и при 81% на шести месец. Количествата на специфично секретирания $INF\gamma$ на третия месец са: за Ag1 - $0,46 \pm 0,2$ IU/ml и за Ag2 - $0,85 \pm 0,5$ IU/ml. На шестия месец наблюдавахме тенденция към намаление на секретирания $INF\gamma$ (Ag1, стимулиращ CD4+ Т-клетки - $0,18 \pm 0,15$ IU/ml и Ag2, стимулиращ CD4+ и CD8+ Т-клетки - $0,55 \pm 0,55$ IU/ml. Доказа се умерена корелация между специфичния антивирусен хуморален и Т-клетъчен имунен отговор на 3-ти месец след поставяне на ваксината ($r=0,41$), докато на шестия месец липсваше такава.

Заклучение: Получените резултати демонстрират убедително, че над 90% от ваксинираните с mRNA ваксина образуват специфичен хуморален и/или клетъчен имунитет, който намалява към шестия месец.

За кореспонденция: д-р Мартина Божкова, Медицински университет-Пловдив, бул. Васил Априлов 15А, 4002 Пловдив, тел. 0898721791, dr.bozhkova@yahoo.com